

**Národní implementační plán zavedení
Zdravotnických ukazatelů Evropského společenství (ECHI)
v České republice**

**aktualizovaná verze k 31. květnu 2011
připravená Národním implementačním týmem
v rámci projektu ECHIM JA**

**Ústav zdravotnických informací a statistiky České republiky
Praha, květen 2011**

Implementace ukazatelů ECHI v rámci projektu ECHIM JA

Úvod

Česká republika se účastnila již předchozího projektu ECHIM, který probíhal v letech 2005-2008. Více podrobností o situaci v ČR z hlediska ukazatelů ECHIM a jejich dostupnosti nalezneme v Závěrečné zprávě z projektu na str. 156 (http://www.echim.org/docs/ECHIM_final_report.pdf)

Povědomí o ukazatelích ECHI se se vstupem projektu do druhé fáze implementace v České republice pomalu zvyšuje. Současný projekt ECHIM má pomoci představit ECHI ukazatele různým uživatelům, pomoci využívat a zlepšovat dostupnost a kvalitu dat, včetně jejich aktualizací.

Cíle projektu na národní úrovni

- Zvýšit povědomí o ECHI mezi řídicími pracovníky v oblasti zdravotnictví a jinými skupinami odborníků
- Začlenit ECHI do současné národní databáze zdravotnických ukazatelů a ustanovit proces pravidelné aktualizace těchto ukazatelů a jejich distribuce
- Zavést pravidelný sběr a zpracování dat za dostupné ECHI ukazatele a jejich předávání do centrální databáze ECHI
- Navrhnout a provést kroky ke zlepšení dostupnosti a kvality dat pro ECHI ukazatele

Přípravná fáze

Ustavení Národního implementačního týmu (NIT): Mgr. Jiří Holub (ÚZIS ČR), Ing. Jakub Hrkal (ÚZIS ČR), Mgr. Tomáš Roubal (MZ), Mgr. Helena Sedláčková (MZ), Bc. Jitka Láčková / RNDr. Šárka Daňková (ÚZIS ČR).

Obsazení funkce komunikačního úředníka: Mgr. Tomáš Roubal (MZČR)

Informování a žádost o podporu od MZ – původně bylo plánováno zapojení Pracovní skupiny pro odborné posouzení statistik a služeb poskytovaných a zajišťovaných ÚZIS ČR (PS ÚZIS) a Pracovní podskupiny k zajištění činnosti Výboru pro zdravotnické informace Evropské komise (PS HIC) jakožto zástupce zdravotnické administrativy.

Další spolupracovníci/partneři

Vytipování, kontaktování, informování a zapojení do spolupráce dalších partnerů:

- Zdravotničtí odborníci: lékařské společnosti (ČLS JEP), vědecké a vzdělávací instituce, poskytovatelé (zdravotnická zařízení) a financovatelé zdravotní péče (zdravotní pojišťovny), zaměstnanecké organizace, SZÚ a hygienická služba, SÚKL.
- Zdravotnická statistika: ČSÚ, MPSV, NRC.
- Zdravotně-sociální administrativy a politika: MZ, MPSV, MF, politici.
- Média (včetně zdravotnických portálů)
- Veřejnost (včetně patientských organizací)

Vytvoření rozšířeného implementačního týmu, se zahrnutím zástupců některých dalších partnerských organizací: Ing. Pavel Kožený (NRC), Ing. Marcela Ambrožová (VZP), Mgr. Vladimíra Kalnická (ČSÚ), MUDr. Růžena Kubínová (SZÚ), MUDr. Stanislava Pánová (MZ ČR). Vytvoření této rozšířené skupiny nahradí zapojení PS ÚZIS a PS HIC.

Činnost Národního implementačního týmu v rámci projektu ECHIM JA však tvoří jen jednu ze součástí implementace ukazatelů ECHI v dané zemi. Pokud mají být ukazatele ECHI skutečně využívány pro potřeby zdravotní politiky, je potřeba provést řadu formálních kroků, které jsou obtížně dosažitelné a nemusejí nutně záviset jen na úsilí Národního implementačního týmu. Pod těmito formálními kroky je myšleno přijetí rozhodnutí a příslušných opatření, a to jak na straně zdravotnické statistiky (tj. sběru dat), tak na straně zdravotnické administrativy a politiky.

Propagace projektu ECHIM a ukazatelů ECHI v ČR na všech úrovních

Pro potřeby přípravné fáze by měl být k dispozici informační materiál o ECHI ukazatelích a projektu ECHIM JA a předběžný překlad ukazatelů ECHI (formou Aktuální informace rozeslané všem partnerům a dostupné na webu ÚZIS). Informace a propagace projektu ECHIM JA, vlastních ukazatelů ECHI a o způsobu jejich využití jak na národní tak i mezinárodní úrovni pro co nejširší okruh možných uživatelů je základním předpokladem úspěšné implementace. Zejména přesvědčení osob s rozhodujícími pravomocemi a získání jejich podpory bude klíčovým bodem pro úspěšnou implementaci.

Výstup: Jako nezbytné se jeví připravit pracovní překlady seznamu ukazatelů ECHI a dokumentačních listů (Documentation Sheets) do češtiny a jejich posouzení a revize dalšími odborníky. Vytvoření českého překladu k ukazatelům by mělo navázat na dokončení jejich originální verze.

Posouzení dostupnosti dat pro ukazatele ECHI a návrh na jejich doplnění

Interní audit - prozkoumání existujících zdrojů dat, jejich dostupnost a kvalita (vyplnění „Indicator Data Availability Sheets“). Ukazatele by měly být členěny na ty, které se mají získávat z mezinárodních databází (i zde je však nutné posouzení obsahu těchto databází s ohledem na požadovaná členění indikátorů pro potřeby ECHI), na ty získávané z EHIS a ostatní. Dalším kritériem posouzení je, zda jsou údaje pro ECHI dostupné z běžných zdrojů (splňují definiční požadavky nebo je splňují jen částečně), zda by mohly být dostupné z existujících nebo připravovaných zdrojů a zda nejsou a nebudou dostupné vůbec. Důležitá je možnost regionálního členění údajů a informace, za jaké roky je a bude údaj k dispozici.

Návrh (přehled dostupných zdrojů dat, návrh na doplnění z možných zdrojů dat, seznam ukazatelů pro něž nejsou data dostupná) diskutován v rámci rozšířeného NIT. Tento přehled by měl být diskutován se Sekretariátem ECHIM a průběžně aktualizován, doplňován.

Konečným výstupem bude (vedle Indicator Data Availability Sheets) národní přehled o dostupnosti a kvalitě údajů pro ukazatele ECHI (včetně posouzení ukazatelů vycházejících z mezinárodních databází s ohledem na dostupnost požadovaných členění).

Návrh na získání údajů pro ukazatele ECHI, popis a sběr údajů a jejich prezentace

Návrh bude vycházet z analýzy dostupnosti a měl by obsahovat postup, jak získat údaje pro ukazatele ECHI (kde to bude nezbytné a uskutečnitelné, uzpůsobit existující zdroje dat a případně zavést nové, aby bylo možné naplnit požadavky pro naplnění ukazatelů ECHI).

Úpravy nebo doplnění stávajících zdrojů dat a návrhy na nové sběry dat by měly být komunikovány s relevantními subjekty, tj. poskytovateli dat a institucemi, které tyto změny nařídí nebo uskuteční (jaké jsou technické možnosti pro zavedení změn a jakou formou by to bylo uskutečnitelné – na základě žádosti/příkazu MZ, změnou Programu statistických zjišťování, smlouvy ÚZIS a příslušným poskytovatelem dat).

Pilot - V této fázi půjde o přípravu údajů a jejich popis (tzv. metadata, tj. charakteristika zdrojů dat a odchylky dat od požadovaných definic) za ukazatele ECHI nedostupné z mezinárodních zdrojů prostřednictvím jednotného formuláře pro potřeby testování systému sběru dat.

Na základě výsledků analýzy dostupnosti a pilotu a jeho vyhodnocení bude vytvořen návrh pravidelného sběru dat, jejich zdrojů a prezentace. Patří sem také příprava na pravidelné předávání údajů pro ECHI ukazatele (tj. návrh formátu sestav a jejich naprogramování). V rámci této fáze by mělo být podchyceno, kdy v průběhu roku jsou k dispozici aktuální údaje pro ukazatele ECHI. Bude vytvořen návrh na vhodný způsob prezentace ukazatelů ECHI prostřednictvím webu (buď vytvoření samostatné databáze dostupné na webu nebo zařazení ukazatelů ECHI do stávajících národních databází zdravotnických ukazatelů, např. do stávajícího prezentačního systému zdravotnických ukazatelů DPS (Data Presentation System)).

Výstup: Plán zavedení ukazatelů - popis pravidelného sběru dat, přesný harmonogram, metodika sběru, včetně požadavků na strukturu a rozsah dat, způsob prezentace dat

Plán podpory praktického využívání ukazatelů ECHI

Úkolem bude navrhnout způsob, jakým by měly ukazatele ECHI sloužit k plánování a hodnocení zdravotní politiky v ČR. Nejúčinnější forma národního akčního plánu schvalovaného vládou je však obtížně prosaditelná. Jako reálné se zdá vytvoření jakéhosi manuálu, návodu na užívání ECHI ukazatelů. Tento manuál by měl zahrnovat především informace o tom, kde a jak lze údaje získat (na mezinárodní a národní úrovni, návod na export dat z databází apod.). Mimo to je možné vypracovat dílčí ilustrativní studie využívající ukazatele ECHI (prezentované formou AI). Další možností je tiskové prohlášení MZ a vytvoření informace na webu MZ, které bude pravidelně aktualizováno. Jinou variantou může být pověření ze strany MZ k vypracování analýzy s mezinárodním srovnáním.

Výstup: Návod a plán podpory využívání ukazatelů

Plán komunikace

Plán komunikace by měl zahrnovat s kým, o čem a jakým způsobem bude komunikováno. Základním úkolem bude zajistit, aby veškeré skupiny klíčových osob byly s ukazateli ECHI a možnostmi jejich využití seznámeny.

Komunikace by měla mít formu obecných podkladových materiálů o ukazatelích ECHI a dále by měla zahrnovat samotné údaje za ukazatele ECHI a analytické materiály. Tyto podklady si mohou jednotliví uživatelé (zejména zdravotnická administrativa a média) dále zpracovávat pro vlastní potřebu.

Klíčová by měla být komunikace s MZ, které by mělo ukazatele ECHI zahrnout do svých strategických dokumentů, aby se staly součástí zdravotní politiky a dále by mělo zaštitit jejich rozvoj (získání dosud nedostupných údajů). K většímu zapojení MZ by mohla přispět i podpora z evropských institucí, které by informovaly o ukazatelích ECHI z pohledu využitelnosti pro EU a vyzvali k podpoře a zapojení členských států.

Způsoby komunikace:

Průběžná osobní jednání a materiály k posouzení (v rámci rozšířeného NIT).

Kontaktování zástupců zdravotnických odborníků a zdravotnické statistiky a řešení dílčích úloh (osobně i písemně).

Oficiální závěrečná zpráva z projektu s doporučeními pro MZ.

Příprava zprávy s analýzou a interpretací výsledků (spíše překlad oficiální zprávy projektu nebo zkrácený výtah z této zprávy než příprava vlastní srovnávací analýzy).

Článek v odborném tisku (zdravotnické noviny)

Seminář pro zdravotnickou administrativu, zdravotnické odborníky a zdravotnické statistiky (buď samostatný nebo v rámci seminářů ÚZIS v ČLS JEP).

Vystoupení v rámci semináře v poslanecké sněmovně

Tisková konference (s příslušným tiskovým prohlášením) připravená a pod záštitou MZ pro zástupce médií.

Webová stránka ÚZIS a MZ o ukazatelích ECHI.

Časový harmonogram jednotlivých aktivit

Termín	Aktivita
červen - září 2009	Ustavení Národního implementačního týmu za spolupráce MZ
červen - 11. 9. 2009	Komunikační šetření
červen - 11. 9. 2009	Návrh Národního plánu implementace ukazatelů ECHI
srpen - září 2009	Předběžný překlad ukazatelů ECHI
září - 31. 10. 2009	Příprava Národního plánu komunikace ukazatelů ECHI na rok 2010
září 2009 - červen 2012	Komunikace a spolupráce s dalšími partnery
září - prosinec 2009	Aktualizace dokumentu o dostupnosti dat pro ukazatele ECHI (Indicator Data Availability Sheets)
červen 2010	Vytvoření rozšířeného národního implementačního týmu
leden 2010 – březen 2012	Průběžná aktualizace seznamu ECHI a metodiky podle výstupů z projektu ECHIM JA
leden 2010 – červen 2011	Sběr a příprava údajů a metodických poznámek pro ECHI ukazatele, které nejsou k dispozici z mezinárodních databází v rámci Pilotu
květen – červen 2011	Aktualizace Národního plánu implementace ukazatelů ECHI
květen – červen 2011	Příprava Národního plánu komunikace na r. 2011 a 2012
květen – prosinec 2011	Dopracování dokumentu Indicator Data Availability Sheets
červen 2011 - březen 2012	Překlad konečné verze ukazatelů ECHI a jejich popisů
červen 2011 – prosinec 2011	Příprava na sběr dat v dalších letech, projednání podrobností s relevantními subjekty
červen 2011 - červen 2012	Projednání a příprava plánu pro využívání ECHI v praxi
leden - červen 2012	Formální začlenění ukazatelů ECHI do národních sad zdravotnických ukazatelů

Výstupy

- Informační dokument o ukazatelích ECHI a projektu ECHIM JA (AI+leták)
- Dotazník Communication survey

- Národní plán implementace ECHI
- Národní plán komunikace ECHI
- Překlad ukazatelů ECHI a dokumentačních listů (Documentation Sheets) do češtiny
- Dokument o dostupnosti a kvalitě dat pro ukazatele ECHI (včetně Indicator Data Availability Sheets)
- Národní plán zavedení ECHI ukazatelů
- Návod a plán podpory využití ukazatelů ECHI v České republice
- Zahrnutí ukazatelů ECHI do národní databáze zdravotnických ukazatelů (DPS), údaje za vybrané ukazatele, popis
- Závěrečná zpráva z projektu.